

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3114/2021. (IV. 14.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Gyulai Törvényszék mint másodfokú bíróság 12.Bf.305/2018/104. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszokat elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az 1. számú indítványozó jogi képviselője (dr. Ipkovich Eszter ügyvéd) és a 2. számú indítványozó jogi képviselője (dr. Ipkovich György ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszokat terjesztettek elő, amelyben kérték a Békéscsabai Járásbíróság 11.B.216/2017/227. számú ítélete, valamint a Gyulai Törvényszék mint másodfokú bíróság 12.Bf.305/2018/104. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] A Békéscsabai Járásbíróság 2018. június 14-én kelt, 11.B.2016/2017/227. számú ítéletével megállapította az indítványozók bűnösségét a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 184. § (1) bekezdés 4. fordulata szerinti bünszervezetben, társtettesként elkövetett új pszichoaktív anyaggal történő visszaélés bűntettében.
- [3] A bíróság az 1. számú indítványozót 6 év 10 hónap szabadságvesztés-büntetésre, valamint 8 év közügyektől eltiltásra, a 2. számú indítványozót 3 év 10 hónap szabadságvesztés-büntetésre, valamint 5 év közügyektől eltiltásra ítélte.
- [4] A Gyulai Törvényszék mint másodfokú bíróság 2019. február 14-én jogerőre emelkedett 12.Bf.305/2018/104. számú ítéletében az 1. számú indítványozó szabadságvesztés-büntetését 5 év 10 hónapra, a közügyektől eltiltást 6 év időtartamra, a 2. számú indítványozó szabadságvesztés-büntetését 2 év 6 hónapra, valamint a közügyektől eltiltást 3 évre mérsékelte.
- [5] 2. Az 1. számú indítványozó 2019. június 6-án, a 2. számú indítványozó 2019. június 7-én postára adta az Alkotmánybíróságnak címezve az alkotmányjogi panaszát.
- [6] Alkotmányjogi panaszában az 1. számú indítványozó az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdéshez (szabadsághoz és személyi biztonsághoz való jog) kapcsolódóan azt állította, hogy letartóztatásának a felülvizsgálata 3 hónapot késett és a védelemnek nem volt módja az ügyészi indítványban foglaltakra reagálni.
- [7] Az indítványozók alkotmányjogi panaszaikban – egyebekben lényegében azonos indokolással – az első- és a másodfokú ítélet alaptörvény-ellenességét állították, mert álláspontjuk szerint a bírósági határozatok megsértették az Alaptörvény a XXVIII. cikk (1), (3) és (4) bekezdésben biztosított jogukat.
- [8] Az indítványozók álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt pártatlansághoz való jogukat sértette, hogy másodfokon olyan bírói tanács hozott ítéletet, amelynek egyes tagjai az 1. számú indítványozó előzetes letartóztatásának fenntartása során bíróként jártak el. Az eljárás közvetlenségének elvét az indítványozók szerint sértette az, hogy a kirendelt szakértőhöz nem intézhettek kérdést; a fegyverek egyenlősé-

gének elvét pedig, hogy az 1. számú indítványozó nem vehetett igénybe magánszakértőt; továbbá a bírói indokolási kötelezettséget a bíróságok megsértették azzal, hogy egyes új pszichoaktív anyagoknak a hivatalos megnevezését, illetve a kémiai képletét nem rögzítették pontosan az ítéletek indokolásában. Az indítványozók szerint nemcsak a tisztességes eljáráshoz való jogot, hanem ezzel együtt az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésben foglalt védelemhez való jogot is sérelem érte a védelem bizonyítási indítványainak elutasítása miatt, továbbá azért mert az 1. számú indítványozót indokolatlanul olyan büntetés-végrehajtási intézetben helyezték el, amely a védő székhelyétől 160 kilométerre volt. Ezzel megnehezítették a kapcsolattartást és a védelemre való felkészülést. Az indítványozók véleménye szerint a XXVIII. cikk (4) bekezdésben foglalt *nullum crimen sine lege* elvét sértette az, hogy a le nem foglalt anyagok tekintetében az eljáró bíróságok nem a tárgyi bizonyítékok szakértői vizsgálatára támaszkodva állapították meg, hogy azok is az új pszichoaktív anyagok körébe tartoztak.

- [9] Az indítványozók kérték továbbá, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 61. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. (a továbbiakban: Be.) 665. § (1) bekezdésére – hívja fel az elsőfokú bíróságot, hogy az indítványok elbírálásáig a jogerős ítélet végrehajtását függeszse fel.

II.

- [10] Az Alaptörvénynek az indítványokkal érintett rendelkezései:

„IV. cikk (2) Senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. [...]”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el. [...]”

„XXVIII. cikk (3) A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. [...]”

(4) Senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy – nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben – más állam joga szerint nem volt bűncselekmény.”

III.

- [11] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az indítványok érdemi vizsgálatát megelőzően lefolytatta azok befogadására irányuló eljárást, amelynek eredményeként arra a megállapításra jutott, hogy az indítványok összességükben megfelelnek az Abtv.-ben a befogadással szemben támasztott követelményeknek és az Alkotmánybíróság tanácsa 2020. február 18-án az alkotmányjogi panaszokat befogadta.
- [12] 2. A befogadás során az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy az 1. számú indítványozó alkotmányjogi panaszja nem tartalmaz alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdés tekintetében. Az 1. számú indítványozó alkotmányjogi panaszja ezért ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b* pontjában foglaltaknak. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az indítványi elem érdemi elbírálásának az akadálya {pl. 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [13] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálta az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [14] Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés vonatkozásában több részjogosítvány sérelmét állították, így a fegyveregyenlőség megsértésének körébe tartozónak minősítették a védelem egyes bizonyítási indítványainak, a védelem által indítványozott bizonyos tanúk meghallgatásának, valamint a magánszakértő

kirendelésének az elutasítását, illetve a közvetlenség sérelmének minősítették a kirendelt szakértővel kapcsolatos kérdéses jog korlátozását.

- [15] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. § (1) bekezdésében szabályozott hatáskörében eljárva kizárólag a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. A tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy a bírósági szervezet felett hagyományos, negyedfokú jogorvoslati fórumként járjon el {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Az Alkotmánybíróság több esetben rögzítette, hogy egyrészt nem tekinthető ténybírósnak, ennek következtében a nyomozás, illetve a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során az eljáró bíróságok, végső soron a Kúria feladata. A bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára az Alkotmánybíróság nem rendelkezik felhatalmazással. A bíróságok ezen értékelő tevékenysége így nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya {21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24]; 3013/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [18]; 3221/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}. Önmagában ugyanis attól, hogy valamely bizonyítási indítványt a bíróság mérlegelési jogkörében nem teljesít, még nem válik az egész eljárás tisztességtelenné és ezáltal alaptörvény-ellenessé {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]; 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [34]}.
- [16] Természetesen a törvényességi sérelmek is lehetnek kivételes esetben olyan kirívók, amelyek felvetik az alkotmányos vizsgálat szükségességét. Az Alkotmánybíróság ezért a befogadás során azt vizsgálta, hogy jelen ügyben az indítványban megfogalmazott kifogások olyan súlyúak-e, amelyek a kúriai végzésnek az Alaptörvénnyel való összhangja tekintetében kételyt ébresztenek és a panasz befogadását, vagyis az érdemi alkotmányossági vizsgálatot alátámasztják. Ennek során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy jelen esetben a bírói mérlegelés körébe tartozó intézkedések (pl. a védelmi indítványok, egyes tanúk meghallgatásának, a szakértőhöz kapcsolódó kérdések feltevésének és a magánszakértő kirendelésének az elutasítása) nem vetik fel az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [17] Az indítványozók a bírói indokolási kötelezettség megsértésének vélték azt, hogy egyes új pszichoaktív anyagokat az elsőfokú bíróság nem a jogszabályban előírt képlettel nevezett meg az ítéletben, továbbá a másodfokú bíróság azon megállapítását, hogy a lefoglalt anyagok mind új pszichoaktív anyagnak minősültek.
- [18] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelt-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és az előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {elsőként lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12] és 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; megerősítette: 3129/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [5]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ekként a tényállás feltárása, a bizonyítékok mérlegelése és ennek alapján a következtetések levonása a bíróságok feladata, amely önmagában alkotmányossági kérdést nem vet fel {3250/2014. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [11]; 3239/2013. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [14]; 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [16]; 3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [41]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint jelen ügyben ezek a kifogások nem a bírói indokolási kötelezettséggel állnak alkotmányos összefüggésben, hanem a *nullum crimen sine lege* elv érvényesülésével, ezért erre az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésére vonatkozó vizsgálata során fog kitérni.
- [20] Az 1. számú indítványozó kifogása szerint a védelemre való felkészülést megnehezítette az, hogy az indítványozót olyan büntetés-végrehajtási intézetben helyezték el, amely a védő székhelyétől 160 kilométerre volt. Ez a kifogás azért nem éri el az alkotmányossági sérelem szintjét, mert a mai közlekedési és technikai feltételek mellett az ilyen helyzet önmagában időráfordítás és pénzügyi többletköltség vonatkozású hátrányt okoz, de nem akadályozza számottevően, illetve nem lehetetleníti el a védelemre való felkészülést, így az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésére vonatkozó alaptörvény-ellenesség kételye – további alkotmányossági indokok hiányában – nem merülhetett fel.

[21] 4. Az Alkotmánybíróság mindezek után a befogadás során az ügy szempontjából alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekintette, hogy a másodfokú ítélkező tanács tagjainak pártatlansága kétségbe vonható-e azon az alapon, hogy korábban az 1. számú indítványozó előzetes letartóztatásának a fenntartásáról döntöttek. Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés az ügy szempontjából az is, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében foglalt *nullum crimen sine lege* elve sérülhetett-e azáltal, hogy a bíróság egyes anyagokról nem a szakértői vélemény alapján és nem a megfelelő megnevezéssel rögzítette, hogy az elkövetett bűncselekmény tárgyát képezik.

[22] 5. Az előadó alkotmánybíró az alkotmányjogi panasz befogadásáról szóló döntés után az Abtv. 58. § (2) bekezdése alapján az indítványozóknak az Alkotmánybíróság előtt folyamatban lévő ügyeit egyesítette, tekintettel arra, hogy azok tárgya egymással összefügg és azonos bírósági határozatokat, azonos indokok alapján kifogásolnak.

V.

[23] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.

[24] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolt – a bírói pártatlanságra vonatkozó – alkotmányos kifogásokat vizsgálta.

[25] Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárásból való jog részét képező pártatlanság sérelmét azon az alapon állították, hogy a másodfokú bíróság jogerős ítéletét meghozó tanácsban olyan bírák vettek részt, akik a terheltek – köztük az 1. számú indítványozó – előzetes letartóztatásának meghosszabbítása elleni fellebbezést elbírálták.

[26] Az Alkotmánybíróság az ügy konkrét körülményeinek vizsgálata előtt áttekintette a nyomozási bíróként ugyanazon büntetőeljárásban korábban eljáró ítélkező bíró kizárására vonatkozó alkotmányos elveket.

[27] A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) 207. § (6) bekezdése szerint az előzetes letartóztatás egy éven túli meghosszabbítására irányuló eljárást a törvényszék egyesbírója folytatja le. A régi Be. 21. § (3) bekezdés a) pontja szerint a bíróság további eljárásából ki van zárva, aki az ügyben nyomozási bíróként járt el. Az Alkotmánybíróság a 34/2013. (XI. 22.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.) rendelkező részében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelményként fogalmazta meg, hogy a régi Be. 207. § (6) bekezdése szerint eljáró bíró ugyanezen törvény 21. § (3) bekezdés a) pontjának megfelelően a bíróság további eljárásából ki van zárva (Abh1., rendelkező rész 1. pont). Mindezek következtében a törvényszék azon egyesbírója, aki a vádemelést megelőző szakaszban az előzetes letartóztatás egy éven túli meghosszabbítását felülvizsgálta, ugyanazon ügyben a bíróság további eljárásából ki van zárva.

[28] A 21/2016. (XI. 30.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh2.) az Alkotmánybíróság a kizárás körét kiterjesztette, amikor rögzítette, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből eredő alkotmányos követelmény a régi Be. 21. § (3) bekezdés a) pontjának alkalmazásakor, hogy a büntetőügy további elintézésében ne vegyen részt olyan bíró, aki az eljárás bármely korábbi szakaszában, így akár a nyomozás során bíróként járt el.

[29] Az egyes büntetőjogi törvények módosításáról szóló 2017. évi XXIX. törvény 2017. április 19-i hatállyal módosította a régi Be. 21. § (3) bekezdés a) pontját, amely szerint a vádemelést követően a bíróság további eljárásából ki van zárva, aki az ügyben a vádemelés előtt nyomozási bíróként vagy a nyomozási bíró határozata elleni fellebbezés tárgyában eljár. Ez a törvénymódosítás beiktatta továbbá a régi Be. 606/B. §-át, amely szerint a kizárás a 2016. november 30. után indult ügyekre vonatkozik.

[30] Az Alkotmánybíróság a 25/2017. (X. 17.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh3.) továbbfejlesztette a bíró kizárására vonatkozó elvrendszert és megállapította, hogy azokban az ügyekben, amelyek az Abh2. közzétételkor folyamatban voltak, vagy amelyek a közzétételt, vagyis 2016. november 30-át követően indultak, de nem esnek a régi Be. módosított szabályának hatálya alá, az Abh2.-ben megfogalmazott alkotmányos követelményt alkalmazni kell (Indokolás [33]).

[31] Az Abh3. szerint az alkotmányos követelmény figyelembevételének elmulasztását az Alkotmánybíróság utólag, megfelelő alkotmányjogi panasz alapján, esetről esetre állapítja meg (Abh3., Indokolás [34]).

[32] Az Alkotmánybíróság további határozataiban konkrét ügyek kapcsán értelmezte ezeket az alkotmányos elveket.

[33] Az Abh1.-ben rögzített alkotmányos követelmény kapcsán az Alkotmánybíróság abból indult ki, hogy a nyomozás során az ügy ura az ügyész és ő dönti el, hogy milyen bizonyítékokat használ fel a vád alátámasztására.

Így a nyomozás során eljáró bíró adott esetben olyan bizonyítékokat is megismerhet, amelyek nem kerülnek később az ítélkező bíróság elé, miközben a bizonyítékok alapján már kialakul egy előzetes meggyőződése az ügyről. Amennyiben tehát a nyomozási bíró később ítélkező tevékenységet is végez, akkor elfogulatlansága megkérdőjelezhető (Abh1., Indokolás [52]). Az Abh2.-ben az Alkotmánybíróság arra a gondolatmenetre építette fel az érvelését, amely az Abh1. alapjául szolgált. Szintén az előzetes letartóztatás elrendelésének egyik általános feltételéből, a megalapozott gyanú fennállásából és az ahhoz kapcsolódó bírói értékelő tevékenységből indult ki (Abh2., Indokolás [43]).

- [34] Az Alkotmánybíróság későbbi határozatában azt is rögzítette, hogy a vádemeléssel az ügy urává az ítélkező bíró válik, aki viszont kötve van a vádhoz, az abban foglaltakon túl nem terjeszkedhet, de a vádat ki kell mérnie. Ezért a vádemelést követően a kényszerintézkedés tárgyában döntést hozó bírók az előzetes letartóztatás általános feltételeként meghatározott megalapozott gyanú fennállását nem a bizonyítékokról történő előzetes állásfoglalás, hanem a vádiratra történő hivatkozás alapján állapítják meg. A vádemelés másik lényeges hatása, hogy a vád alapjául szolgáló és a tárgyalási szakaszban beszerzett bizonyítékok a további eljárás során kivétel nélkül hozzáférhetők mind az ítélkező, mind a kényszerintézkedés tárgyában eljáró bírók számára, függetlenül attól, hogy ezek közül az ítélkező bírók melyeket és hogyan értékelik. Mivel tehát a büntetőeljárás vádemelés utáni szakaszában nem merülnek fel aggályok sem a bizonyítékok megismerhetősége, sem a megalapozott gyanú megállapítása körében, így nem sérül a pártatlan bíróhoz való jog akkor, ha az előzetes letartóztatás kérdésében a vádemelést követően döntést hozó bíró az ügy érdemében is eljár {3165/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [53]–[55]}.
- [35] Eszerint a kizárára vonatkozó alkotmányos követelmények csak arra vonatkoznak, ha ugyanaz a bíró különböző (a nyomozási és a bírósági) eljárási szakaszokban hoz bírói döntést. Azonos eljárási szakaszokban hozott döntésekre, így az azonos eljárási szakaszban hozott különböző határozatok felülbírálatára, vagy – hacsak a Be. másként nem rendelkezik –, a másodfokú és a hatályon kívül helyezést követően megismételt eljárásokra nem vonatkozik. Az azonos eljárási szakaszban hozott döntések az eljáró bíró vagy bírói tanács összetétele szempontjából nem hozhatók összefüggésbe a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal {3342/2017. (XI. 20.) AB határozat, Indokolás [45]; 3096/2017. (IV. 28.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [36] Az Alkotmánybíróság ezen elvrendszer mentén vizsgálta jelen alkotmányjogi panaszok alapjául szolgáló ügy körülményeit.
- [37] A két indítványozó közül kizárólag az 1. számú indítványozó volt előzetes fogva tartásban, a 2. számú indítványozó a büntetőeljárás során mindvégig szabadlábon védekezett. Az 1. számú indítványozót 2016. június 20-án vették őrizetbe, majd 2016. június 23-tól előzetes letartóztatását elrendelte a bíróság. A vádiratot a Békéscsabai Járási Ügyészség 2017. augusztus 21-én nyújtotta be a Békéscsabai Járásbírósághoz. Az elsőfokú bírósági eljárás a Békéscsabai Járásbíróság 2018. június 14-én kelt 11.B.216/2017/227. számú ítéletével befejeződött. Az 1. számú indítványozó a másodfokú eljárás tartama alatt, 2018. december 13-án indokolás nélküli beadványában előzetes letartóztatásának megszüntetését kérte. A Gyulai Törvényszék mint másodfokú bíróság 12.Bf.305/2018/37. számú, ugyanezen a napon – 2018. december 13-án – kelt végzésével – a többi terhelttel együtt – az 1. számú indítványozó kérelmét elutasítva, előzetes letartóztatását fenntartotta. Ezt a végzést a másodfokú bíróság jogerős ítéletének meghozatalában később részt vett két törvényszéki bíró is aláírta. Az 1. számú indítványozó ezt a körülményt kifogásolta alkotmányjogi panaszában.
- [38] Az előzetes letartóztatás fenntartásáról szóló kifogásolt döntés azonban nem a nyomozás során, vagyis a vádemelést megelőzően született, hanem a másodfokú eljárás során, vagyis nem a nyomozási bíró és az érdemi döntést meghozó, ítélkező bíró viszonylatában kell értékelni. Mind a kényszerintézkedésről szóló döntés, mind pedig az ügy érdemére vonatkozó ítélet ugyanabban az eljárási szakaszban, a vádemelés után, a másodfokú bírósági eljárásban született. Ennek következtében az Abh3.-ban foglalt további vizsgálatra azért nincs szükség, mert az ügyben nem annak van relevanciája, hogy a büntetőeljárás 2016. november 30. előtt indult, hanem annak, hogy a bíró nem a nyomozati szakaszban járt el. A bemutatott alkotmányos követelményekben foglalt kizárási elv ennek következtében erre az esetre nem vonatkozik, így az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszokat ebben a tekintetben elutasította.
- [39] 2. Az indítványozók szerint a bíróságok megsértették az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében foglalt *nullum crimen sine lege* elvét, mert a másodfokú bíróság a le nem foglalt anyagok tekintetében helyben hagyta azt az elsőfokú bírói következtetést, miszerint azok is új pszichoaktív anyagok voltak.

- [40] A másodfokú bíróság támadott határozata szerint helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a tanúvallomásokból, a lehallgatott beszélgetésekből és más bizonyítékokból arra következtetett, hogy a le nem foglalt anyagok is új pszichoaktív anyagnak minősültek (másodfokú ítélet 14. oldal 3. bekezdés). Az elsőfokú ítélet egyes lefoglalt anyagokat köznapi néven – herbál, kristály, tableta – jelölt meg és nem a bűncselekmény kereténél a tényállását kitöltő rendeletek mellékletében meghatározott hivatalos elnevezést vagy kémiai nevet rögzítette. A másodfokú bíróság szerint ez a megoldás nem sértette a bírói indokolási kötelezettséget, mert a vegyész szakértői vélemények ún. vélemény részei nem az adott anyag képletét, hanem a megnevezését használták (másodfokú ítélet 14. oldal 4. bekezdés).
- [41] Az Alkotmánybíróság először áttekintette a Btk. releváns szabályait, amelyek szerint az új pszichoaktív anyaggal visszaélés bűncselekményét az a személy követheti el, aki az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról szóló 2005. évi XCV. törvényben – és a végrehajtására kiadott jogszabályokban – meghatározott új pszichoaktív anyagot kínál, átad, fogalomba hoz vagy azzal kereskedik (Btk. 184/D. §).
- [42] Az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról szóló 2005. évi XCV. törvény végrehajtására kiadott jogszabályok, így különösen a kábítószerekkel és pszichotróp anyagokkal, valamint az új pszichoaktív anyagokkal végezhető tevékenységekről, valamint ezen anyagok jegyzékre vételéről és jegyzékeinek módosításáról szóló 66/2012. (IV. 2.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) és az új pszichoaktív anyaggá minősített anyagokról vagy vegyületcsoportokról szóló 55/2014. (XII. 30.) EMMI rendelet (a továbbiakban: EMMI rendelet) határozza meg azokat az anyagokat, amelyekre a Btk. hivatkozott tényállása vonatkozik.
- [43] A szakértő feladata annak megállapítása, hogy egy vegyület vagy vegyületcsoport a pszichotróp anyagok közé tartozik-e vagy sem. A szakterületek ágazati követelményeiért felelős szervek kijelöléséről, valamint a meghatározott szakkérdésekben kizárólagosan eljáró és egyes szakterületeken szakvéleményt adó szervekről szóló 282/2007. (X. 26.) Korm. rendelet 2. számú mellékletének 12. pontja alapján a kábítószer szubsztancia alapú vizsgálata kizárólagosan a Nemzeti Szakértői és Kutató Központ (a továbbiakban: NSZKK) kompetenciájába tartozik, amely ezeket a vizsgálatokat elvégezheti.
- [44] A bűncselekménnyé minősítés, illetve a súlyosabb büntetés a tiszta hatóanyag mennyiségétől függ. Ez kitűnik abból is, hogy a törvényhez fűzött miniszteri indokolás az érintett törvényi tényállás módosítását azzal támasztotta alá, hogy „indokolt az új pszichoaktív anyagok esetében a 2 gramm tiszta hatóanyag-tartalom csekély mennyiségként történő meghatározása”.
- [45] Az Alkotmánybíróság megkereste az NSZKK főigazgatóját is azzal, hogy az ítéletben használt „herbál” és „kristály” elnevezések alapján is beazonosítható-e a hivatkozott Korm. és EMMI rendeletekben foglalt valamely vegyület vagy vegyületcsoport. Az NSZKK válasza értelmében az egyértelmű beazonosítás a „kristály” vagy a „herbál” elnevezések alapján nem végezhető el, mivel ezek a fekete piacon használt utcai nevek, amelyeket a kristályos formájú, illetve a növényi anyagra felvitt „dizájner drogok” megnevezésére használnak. Ennek megfelelően a megnevezések csak áttételesen hordoznak információt a konkrét hatóanyag vonatkozásában. A „kristály” megjelenési formában általában a Korm. és EMMI rendelet 1. melléklet 2. pontjában leírt szerkezetű vegyületek, míg „herbál” megjelenési formában az 1. melléklet 1. pontjában leírt szerkezetű vegyületek fordulnak elő a fekete piaci készítményekben.
- [46] Az új pszichoaktív anyaggal történő visszaélés büntetetténeki törvényi tényállási elemei között szerepel a pszichoaktív anyag mennyisége (csekély, illetve jelentős mennyiség), ezért az indítványozók álláspontja szerint az ítélet pontatlansága egyes részcselekmények bemutatásakor az új pszichoaktív anyag mennyisége tekintetében az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében foglalt *nullum crimen sine lege* és *nulla poena sine lege* elvének sérelmét okozza.
- [47] Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy feladata nem a bírói döntések törvényességi felülvizsgálata, hanem a büntetőeljárás alkotmányos kereteinek biztosítása. Az Alkotmánybíróság az iratokba történő betekintés után megállapította, hogy a vegyészszakértői vélemények tartalmazzák a lefoglalt új pszichoaktív anyagok megnevezését, képletét és mennyiségét is. A másodfokú bíróság ezen kívül ítéletében rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást nemcsak a tárgyi bizonyítékokból, hanem a tanúvallomásokból, a lehallgatott beszélgetésekből és más bizonyítékokból levont következtetések alapján állapította meg, továbbá ítéletében megjelölte az egyes tényállási elemek alapjául szolgáló bizonyítékokat és részletesen indokolta döntését. A tényállás megállapítása tehát az alkotmányos kereteken belül maradt és annak törvényességi felülvizsgálata nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.

- [48] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatában az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében biztosított *nullum crimen sine lege* és *nulla poena sine lege* elv a büntetőjogi legalitás alkotmányos elvét testesíti meg. Az Alkotmánybíróság olvasatában e garanciális jellegű alkotmányos elv védelmi köre elsődlegesen a büntetendőség, vagyis a büntetőjogi felelősségre vonhatóság, illetve a kiszabható büntetések törvényben meghatározottságának, valamint ehhez kapcsolódóan az állami büntetőhatalom gyakorlását övező feltételek előre megismerhetőségének, és világos, egyértelmű megfogalmazottságának követelményeit öleli át {erről lásd például: 4/2013. (II. 21.) AB határozat, Indokolás [59]; 16/2014. (V. 22.) AB határozat, Indokolás [33]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [93]–[104]; 3100/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [69]–[71]; 2/2016. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [88]–[89]; 3110/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [11]}.
- [49] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban azonban nem a fenti elvek sérelmét támasztják alá – hiszen az új pszichoaktív anyaggal visszaélés bűncselekménye büntetendő, a kiszabható büntetés törvényben rögzített –, hanem a konkrét büntetéskiszabás bírói mérlegelését és az indokolás pontosságát vonják kétségbe, amely nem tartozik az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésének alkotmányos védelmi körébe.
- [50] 3. Mindezen okoknál fogva az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a támadott ítélet az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdését nem sérti. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványokat ebben a vonatkozásban is elutasította.

Budapest, 2021. március 9.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1004/2019.

